

**MAVZU: BOSHLANG'ICH TA'LIMDA KORREKSION PEDAGOGIKA
FANINING MAQSAD VA VAZIFALARI**

TEZIS

Normatova Maftuna Aliqulovna

Toshboboyeva Nodira Shavkatulla qizi

Xoliyorova Mohichehra Xoliyorovna

Toirova Shoira Boyburiyevna

DENOV TADBIRKORLIK VA PEDAGOGIKA INSTITUTI TALABALARI

Boshlang'ich ta'limda korreksion pedagogika fanining maqsad va vazifalari

Korreksion pedagogika — bu maxsus pedagogikaning muhim bo'limlaridan biri bo'lib, jismoniy va aqliy rivojlanishida turli xil cheklovlarga ega bolalar bilan ishlash metodikasini o'rganadi. Ushbu fanning boshlang'ich ta'limdagi ahamiyati nihoyatda katta, chunki aynan shu bosqichda bola shaxsining asosiy jihatlari shakllana boshlaydi. Shu sababli korreksion pedagogika boshlang'ich ta'limda o'z oldiga muhim maqsad va vazifalarni qo'yadi.

Korreksion pedagogika — bu imkoniyati cheklangan (ya'ni, eshitish, ko'rish, nutq, harakat yoki aqliy rivojlanishda muammosi bor) bolalar bilan ishlashni o'rgatuvchi fan. Bu fan o'qituvchiga shunday bolalarning ehtiyojlarini tushunish, ularga qanday yondashish, qanday metodlardan foydalanish kerakligini o'rgatadi.

Asosiy maqsad — imkoniyati cheklangan bolalarga sifatli ta'lim va tarbiya berish, ularning rivojlanishiga yordam berish va jamiyatga moslashishlariga ko'maklashishdir.

Yani, bu fan bolaga:

- o'qishni,
- yozishni,
- fikrlashni,
- mustaqil hayot kechirishni,
- jamiyatda o'z o'rnini topishni

- o'rgatishni maqsad qiladi.

Korreksion pedagogikaning asosiy maqsadi – imkoniyati cheklangan bolalarning individual rivojlanish xususiyatlarini inobatga olgan holda, ularni jamiyatga moslashtirish, bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish hamda ijtimoiy moslashuvini ta'minlashdir. Bu bolalarni umumiy rivojlanish yo'nalishiga yaqinlashtirish, ularning mustaqil fikrlash, muloqot qilish va faoliyat yuritish qobiliyatlarini rivojlantirish fanning asosiy yo'nalishlaridandir.

Ushbu fan oldiga qo'yilgan vazifalar esa quyidagilardan iborat:

Imkoniyati cheklangan bolalarni erta aniqlash va tashxislash — bu orqali bolalarning ehtiyojlariga mos individual ta'lim dasturlari tuzish mumkin bo'ladi.

Maxsus pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqish — har bir bolaning psixofizik rivojlanish darajasiga mos tarzda o'quv-uslubiy vositalarni tanlash va qo'llash.

Kompensator va korreksion mashg'ulotlarni tashkil etish — bolaning mavjud kamchiliklarini kamaytirish va ularni to'ldiruvchi mashg'ulotlar o'tkazish.

Ijtimoiylashtirish va rehabilitatsiya jarayonini yo'lga qo'yish — bolani mustaqil hayotga tayyorlash, ijtimoiy muhitda moslashishiga ko'maklashish.

Ota-onalar va pedagoglar bilan hamkorlik qilish — bolaning rivojlanishida muhitning o'rni katta bo'lgani sababli, ular bilan doimiy aloqada bo'lish va maslahatlar berish.

1. Imkoniyati cheklangan bolalarni erta aniqlash va tashxislash

Bu vazifa bolaning rivojlanishidagi muammolarni erta bosqichda aniqlashni ko'zda tutadi. Tashxis qo'yish — bolaning aqliy, jismoniy yoki psixologik xususiyatlarini aniqlab, unga mos pedagogik yondashuv tanlash imkonini beradi. Bu orqali bolaning imkoniyatlarini to'g'ri baholash va unga kerakli yordamni ko'rsatish osonlashadi.

2. Maxsus pedagogik yondashuvlarni ishlab chiqish

Har bir bolaning rivojlanish darajasi, ehtiyojlari va o'rganish uslubi har xil bo'lganligi sababli, ularni o'qitish va tarbiyalashda individual yondashuv talab etiladi. Ushbu vazifa — maxsus metodlar, vositalar va texnologiyalarni ishlab

chiqish hamda ularni amaliyotga tatbiq etishni nazarda tutadi.

3. Kompensator va korreksion mashg'ulotlarni tashkil etish

Bu vazifa bolaning mavjud nuqsonlarini yumshatish yoki qoplash (kompensatsiya qilish), ularning o'rnini boshqa qobiliyatlar orqali to'ldirishga qaratilgan. Korreksion mashg'ulotlar esa bolaning o'zida mavjud bo'lgan nuqsonlarni tuzatishga yoki rivojlantirishga xizmat qiladi. Masalan, nutqida muammo bo'lgan bolalar bilan logopedik mashg'ulotlar olib boriladi.

4. Ijtimoiylashtirish va reabilitatsiya jarayonini yo'lga qo'yish

Bu vazifa imkoniyati cheklangan bolalarni jamiyatga moslashtirish, ular bilan sog'lom tengdoshlari bilan munosabat o'rnatishga yordam berishdan iborat. Reabilitatsiya — bu bola faoliyatini tiklash yoki rivojlantirish jarayoni bo'lib, ularning ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishiga zamin yaratadi.

5. Ota-onalar va pedagoglar bilan hamkorlik qilish

Bolani rivojlantirishda oila va o'qituvchining roli muhim ahamiyatga ega. Shu sababli korreksion pedagogika ota-onalar bilan yaqin hamkorlikda ishlashni vazifa qilib qo'yadi. Bu orqali bola uchun yagona, izchil ta'lim-tarbiya muhiti yaratiladi, ota-onalar bola bilan to'g'ri munosabat qurish bo'yicha maslahatlar oladilar.

XULOSA

Boshlang'ich ta'limda korreksion pedagogika fani imkoniyati cheklangan bolalarning individual ehtiyojlarini inobatga olgan holda, ularni to'g'ri tarbiyalash va o'qitish yo'llarini o'rgatadi. Bu fan orqali nafaqat bolalarning bilim va ko'nikmalari shakllanadi, balki ularning ijtimoiy hayotga moslashuvi, mustaqil yashashga tayyorlanishi ham ta'minlanadi. Korreksion pedagogika maqsadi — har bir bolaning imkoniyatini ochish, uni jamiyatga foydali shaxs sifatida voyaga yetkazish bo'lsa, vazifalari esa bu yo'ldagi aniq bosqich va choralarni belgilab beradi. Shunday ekan, ushbu fan pedagoglar uchun nafaqat bilim manbai, balki mehr, sabr-toqat va insonparvarlik maktabi hamdir.

Foydalangan adabiyotlar

1. Abdullaeva, Z. "Maxsus pedagogika asoslari." – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
2. Karimova, R. va boshq. "Korreksion pedagogika." – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Axmedova, M. "Boshlang'ich ta'lim metodikasi." – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021.
4. Salieva, N. "Defektologiya asoslari." – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2018.